

Social- och hälsovårdsutskottets betänkande nr 7 om regeringens proposition med förslag till lag om moderskapsunderstöd

Riksdagen remitterade den 14 april 1993 regeringens proposition nr 27 med förslag till lag om moderskapsunderstöd till social- och hälsovårdsutskottet för beredning.

I detta sammanhang har utskottet också behandlat rdm. Nybys hemställningsmotion nr 1281/1991 rd om utbetalning av bidrag vid adoption av utländska barn och rdm. Vistbackas m.fl. hemställningsmotion nr 1409/1991 rd om moderskapsunderstöd till adoptivföräldrar som riksdagen remitterade till utskottet den 7 juni 1991.

Med anledning av ärendet har utskottet hört yngre regeringssekreteraren Maini Kosonen vid social- och hälsovårdsministeriet, utvecklingschefen Sirpa Taskinen vid forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården, byråchefen Erkki Sahlberg vid folkpensionsanstalten och chefen för sociala frågor Sirkka-Liisa Karhunen vid Suomen Kunnallisliitto samtidigt som representant för Finlands Stadsförbund och Finlands svenska kommunförbund.

I propositionen föreslås att den gällande lagen om moderskapsunderstöd skall ersättas med en ny. För att utveckla förvaltningen överförs uppgifterna i anknytning till verkställigheten av moderskapsunderstödet på folkpensionsanstalten. I lagen föreslås också vissa ändringar av närmast teknisk karaktär. Lagen avses träda i kraft vid ingången av 1994.

I hemställningsmotion nr 1281/1991 rd föreslås att riksdagen skall hemställa att regeringen vidtar åtgärder för att bidrag skall kunna utbetalas vid adoption av utländska barn.

I hemställningsmotion nr 1409/1991 rd föreslås att riksdagen skall hemställa att regeringen vidtar åtgärder för att adoptivföräldrar får rätt till moderskapsunderstöd.

Social- och hälsovårdsutskottet framhäver moderskapsförpackningens betydelse och vikten av att dess innehåll utvecklas. Folkpensionsanstalten bör skapa en sakkunnigorganisation som säkerställer att moderskapsförpackningen ut-

vecklas så att den på bästa sätt främjar moderns och barnets hälsa och välbefinnande. Då innehållet utvecklas är det viktigt att också fästa uppmärksamhet vid att produkterna är av god kvalitet och inhemska.

I samband med moderskapsunderstöden har blivande mödrar fått en bok via rådgivningscentralerna. Eftersom boken är av mycket stor betydelse för familjen är det viktigt att säkerställa att förfarandet fortsätter även om boken inte ingår i moderskapsunderstödet. Forsknings- och utvecklingscentralen för social- och hälsovården bör ges möjligheter att betjäna blivande mödrar genom att ett tillräckligt stort anslag avsätts i statsbudgeten.

Enligt propositionen förutsätts det att graviditeten skall ha varat 154 dagar i stället för 180 dagar som nu för att moderskapsunderstöd skall betalas ut. Detta kommer sannolikt att öka antalet till moderskapsunderstöd berättigade kvinnor vars barn är dödfött eller avlider strax efter förlossningen. Med tanke på detta och andra förändringar i livssituationen bör det skapas ett smidigt system för att ge modern rätt att byta moderskapsförpackningen till en förmån i pengar eller tvärtom.

En kvinna som studerar utomlands och hennes minderåriga barn är berättigade till moderskapsunderstöd, om de är finska medborgare. Utskottet påpekar att studierna bör bedrivas på heltid och att kvinnan bör ha för avsikt att återvända till Finland efter slutförda studier.

Enligt vad utskottet erfarit håller lagstiftning på att beredas i syfte att samordna tillämpningsområdena för pensionslagstiftningen, sjukförsäkringslagen och olycksfallsförsäkringslagen i de fall då en person sänds som arbetstagare utomlands. I detta sammanhang bör tillämpningsområdet för lagen om moderskapsunderstöd skyndsamt utredas, eftersom de som får moderskapsunderstöd får moderskapspenning enligt sjukförsäkringslagen.

Enligt propositionens motivering syftar systemet till en rationalisering av förvaltningen. Utskottet finner det viktigt att man ger akt på reformens betydelse särskilt med tanke på dem som får moderskapsunderstöd för att de inte i onödan skall behöva besöka myndigheterna. Samtidigt bör uppmärksamhet också ägnas åt den förvaltningspersonal som moderskapsunderstödet kräver och andra indirekta kostnader som förändringen av systemet medför.

För att förtydliga lagens målsättning föreslår utskottet att 1 § skall ändras så att i den tas in en kort karakterisering av lagens syfte.

I lagförslagets 9 § föreslår utskottet en ändring varigenom moderskapsunderstödet i pengar kan betalas kontant utan folkpensionsanstaltens godkännande.

Av de skäl som framgår av propositionens motivering anser social- och hälsovårdsutskottet att propositionen är behövlig och ändamålsenlig. Hänvisande till det ovan anförda föreslår utskottet

att lagförslaget skall godkännas sålydande:

Lag om moderskapsunderstöd

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 §

Lagens syfte och tillämpningsområde

För att främja moderns och barnets hälsa och välbefinnande betalas till kvinnor som är bosatta i Finland (utesl.) enligt denna lag moderskapsunderstöd av statsmedel. Lagen tillämpas dock inte på personer som hör till en främmande stats beskickning, handelsrepresentation eller konsulat eller på deras tjänstepersonal, till den del det är fråga om utländska medborgare.

(2 mom. såsom i regeringens proposition)

2—8 §§

(Såsom i regeringens proposition)

9 §

Uträttningssätt. Förlust av understödet

I pengar betalas moderskapsunderstödet in på det konto i ett penninginstitut i Finland som den som är berättigad till understödet meddelar. *På begäran av den understödsberättigade kan understödet dock även betalas på något annat sätt (utesl.).* (1 och 2 mom. i regeringens proposition)

(2 och 3 mom. såsom 3 och 4 mom. i regeringens proposition).

10—23 §§

(Såsom i regeringens proposition)

Vidare föreslår utskottet vördsamt

att hemställningsmotionerna nr 1281 och 1409/1991 rd skall förkastas.

Helsingfors den 22 april 1993

I den avgörande behandlingen deltog ordföranden Skinnari, vice ordföranden Taina, medlemmarna Ala-Harja, U. Anttila, Antvuori, Hiltunen, Hurskainen, Kempainen, Mutttilainen,

Nordman, Perho-Santala, Puisto och Stenius-Kaukonen samt suppleanterna Koistinen, Mäkipää (delvis) och Saari.